

Akadémia ozbrojených síl generála M. R. Štefánika
Informačné listy modulu

Kurz: VYŠŠÍ VELITELSKO-ŠTÁBNY KURZ					
Názov modulu: Modul 2: BEZPEČNOSŤ A OBRANA					
Zodpovedá:		Zabezpečuje:			
riaditeľ centra vzdelávania		katedra Bezpečnosti a obrany AOS, katedra Manažmentu AOS, katedra Informatiky AOS, katedra Spoločenských vied a jazykov AOS, Ministerstvo obrany SR, Ozbrojené sily SR, Vojenská polícia, Oddelenie bezpečnosti a OUS, Univerzita obrany Brno (CZE), NFIU (Nato Forces Integration UNIT) SK.			
Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	51	37	2	0	90
Cieľ modulu:					
Prehĺbenie vedomostí o poslaní, funkciách štátu a jeho usporiadaní. Rozšírenie vedomosti v oblasti bezpečnostnej a obrannej politiky štátu, bezpečnostného prostredia a bezpečnostného systému štátu. Zorientovanie v problematike ozbrojených síl demokratického štátu (<i>vojenská sila štátu, bojový potenciál ozbrojených síl, bojová sila nasadených vojsk</i>), medzinárodnej bezpečnosti, kolektívnej obrany a problematike krízového manažmentu.					
Učebná osnova modulu:					
<u>Tematický okruh 1: Strategické dokumenty SR</u>					
Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	8	8	0	0	16
Cieľ tematického okruhu:					
-					
<i>T 1 Strategický rámec zabezpečovania bezpečnosti a obrany SR</i>					
Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	2	2	0	0	4
-					

T 2 Obranná stratégia SR					
Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	1	1	0	0	2
-					
T 3 Vojenská stratégia SR					
Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	1	1	0	0	2
-					
T 4 Bezpečnostná stratégia SR					
Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	1	1	0	0	2
-					
T 5 Kybernetická stratégia SR					
Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	2	2	0	0	4
-					
T 6 Komunikačná stratégia rezortu obrany					
Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	1	1	0	0	2
-					

Tematický okruh 2: Riadenie obrany štátu					
Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	7	5	0	0	12
Cieľ tematického oruhu:					
Poskytnutie komplexného prehľadu o vybraných všeobecne záväzných právnych predpisoch so zameraním na úlohy ústavných orgánov a ústredných orgánov štátnej správy na úseku riadenia obrany štátu a plánovania obrany štátu, ako jeho súčasť. Objasnenie významu, procesov a možnosti využitia Národného systému reakcie na krízové situácie. Zorientovanie sa vo procesoch plánovania obrany štátu, ktorými sú plánovanie použitia OS SR, plánovanie podpory obrany štátu a plánovania mobilizácie OS SR.					
<i>T 1 Ústava SR, Ústavný zákon o bezpečnosti štátu č. 227/2002 a Zákon o obrane SR</i>					
Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	2	1	0	0	3
-					
<i>T 2 Zákon č. 281/2015 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a s ním súvisiace právne predpisy</i>					
Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	1	1	0	0	2
- poukázať na uskutočnené dôležité zmeny týkajúce sa zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov.					
<i>T 3 Zákon o ozbrojených silách a s ním súvisiace zákony</i>					
Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	2	1	0	0	3
<ul style="list-style-type: none"> - ozbrojené sily, ich úlohy a použitie, - riadenie ozbrojených síl, - velenie ozbrojeným silám, - obranná stratégia, postup realizácie, - mobilizácia ozbrojených síl, príprava a plánovania, - výkon štátnej správy na úseku obrany štátu, - medzinárodná spolupráca ozbrojených síl, - vyslanie ozbrojených síl mimo územia SR. 					

<i>T 4 Operačné právo</i>					
Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	2	2	0	0	4
<ul style="list-style-type: none"> - koncept a pramene operačného práva - právne základy použitia sily - pravidlá nasadenia (RoE) - zbraňové právo (Weapons Law) - vojenské operácie v kontexte systému kolektívnej obrany OSN - vojenské operácie v kontexte práva na sebaobranu - vybrané otázky operačného práva 					

<u>Tematický okruh 3: Krízové riadenie (mimo času vojny a vojnového stavu)</u>					
Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	3	3	0	0	6
Cieľ tematického oruhu:					
Poskytnutie komplexného prehľadu o vybraných všeobecne záväzných právnych predpisoch na úseku krízového riadenia mimo času vojny a vojnového stavu. Ozrejmienie si pôsobnosti orgánov krízového riadenia, ich štruktúry a úloh a rozpracovanie úloh MO SR, ako orgánu krízového riadenia, v interných predpisoch, Objasnenie legislatívnej stránky možnosti použitia OS SR pri mimoriadnej udalosti, v čase výnimočného stavu alebo núdzového stavu, a to na základe žiadosti štátnych orgánov, obcí a VUC, na podporu Policajného zboru, alebo ako ostatná záchranná zložka integrovaného záchranného systému.					
<i>T 1 Krízové riadenie SR</i>					
Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	1	1	0	0	2
<ul style="list-style-type: none"> - ústavný zákon č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov, zákon č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov, - orgány krízového riadenia, ich úlohy a štruktúra, - úlohy MO SR, ako orgánu krízového riadenia a súvisiace interné predpisy. 					
<i>T 2 Použitie OS SR mimo času vojny a vojnového stavu</i>					
Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	1	1	0	0	2
<ul style="list-style-type: none"> - možnosti použitia OS SR podľa vybraných všeobecne záväzných právnych predpisov, najmä zákona č. 321/2002 Z. z. o OS SR v znení neskorších predpisov, zákona č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme v znení neskorších predpisov, zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov. 					
<i>T 3 Tvorba a výcvik záloh</i>					
Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	1	1	0	0	2
-					

Tematický okruh 4: Medzinárodná bezpečnosť a kolektívna obrana					
Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	33	21	2	0	56
Cieľ tematického okruhu:					
Rozšírenie vedomostí v oblasti politík vzťahujúcich sa k medzinárodnej bezpečnosti a kolektívnej obrane a ich uskutočňovanie v organizáciách medzinárodného krízového manažmentu.					
T 1 Spolupráca NATO a EU, nová strategická koncepcia NATO, autonómia Európy, Strategický kompas EU, európska armáda					
Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	2	2	0	0	4
<ul style="list-style-type: none"> - oblasti a formy spolupráce NATO a EU, - podmienky strategickú autonómiu EU, - strategický kompas EU – smer a ciele EU v oblasti obrany a bezpečnosti do roku 2030, - vojenská integrácia EU ako pilier európskeho krídla NATO (európska armáda), - kontrola zbrojenia a odzbrojenia - základné dokumenty. 					
Literatúra:					
Zmluva o Európskej únii. Bezpečnostná stratégia EÚ. NATO Defense Planning Process AC/281-N(2009) 013 EVGR, 6.10.2009 www.nato.int , www.europarl.europa.eu , www.ec.europa.eu , www.mzv.sk , www.euractiv.sk , www.europskaunia.sk					
T 2 Bezpečnostná situácia a vývoj v krízových regiónoch					
Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	9	9	0	0	18
-					
T 3 Seminár (otázky a odpovede)					
Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	0	0	2	0	2
-					
T 4 Poslanie a úlohy Tímu pre integráciu síl NATO SVK NFIU					

Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	2	0	0	0	2
<p>- vymedzenie základných pojmov, - poslanie a úlohy NATO SVK NFIU.</p>					
T 5 E – learningový kurz ADL 037 Introduction to NATO.					
<p>Nezpočítava sa do rozpočtu hodín. Počas samostatného štúdia do</p>					
T 6 Politicko - bezpečnostný vývoj na Ukrajine					
Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	2	2	0	0	4
<p>- historické základy vzniku ozbrojeného konfliktu na Ukrajine, - vývoj ozbrojeného konfliktu na Ukrajine od jeho vzniku po súčasnosť, - paradoxy propagandy vojny na UA, naratívy UA.</p>					
T 7 Globálne bezpečnostné hrozby v 21. storočí					
Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	2	2	0	0	4
<p>- vymedzenie pojmu globalizácia a globálne bezpečnostné hrozby, - hrozby 21. storočia v dokumentoch organizácií MKM, - charakteristika jednotlivých hrozieb 21. storočia.</p>					
T 8 Súčasný medzinárodný terorizmus					
Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	2	0	0	0	2
<p>- podstata a charakteristické črty terorizmu, - SR a boj proti terorizmu – Národný akčný plán boja proti terorizmu na roky 2015 - 2018 schválený uznesením vlády č. 213/2015, - použitie OS v boji proti terorizmu.</p>					
T 9 Informačná bezpečnosť					
Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	2	0	0	0	2

- informačná bezpečnosť z teoretického hľadiska,
- pojmový aparát, ako sú napríklad aktíva alebo jednotlivé oblasti bezpečnosti (PHYSEC, COMPUSEC, PERSEC, COMSEC, LOGISEC),
- definovanie bezpečnostných prvkov (aktíva, dopady, hrozby, zraniteľnosť, rizika, požiadavky na ochranu, ochranné opatrenia) a vzťahy medzi nimi, ktoré sa zúčastňujú na vytváraní určitej úrovne predovšetkým z hľadiska vplyvu na informačnú bezpečnosť

Literatúra:

LOVEČEK, T.: Bezpečnostné systémy. Bezpečnosť informačných systémov. EDIS, Žilinská univerzita v Žiline. 2007. ISBN 978-80-8070-767-5.

STRNÁD, O.: Systémový prístup k riadeniu informačnej bezpečnosti. SP Synergia, Trnava. 2008. ISBN 978-80-89291-20-5.

Webový portál Ministerstva financií SR. Informačná bezpečnosť. Dostupné na: <http://www.informatizacia.sk/informacna-bezpecnost>.

T 10 Kybernetické hrozby a kybernetická ochrana

Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	2	0	0	0	2

- informatizácia z hľadiska politiky informačného manažmentu,
- definovanie príslušného pojmového aparátu,
- definovanie kybernetických hrozieb a možnosti kybernetickej ochrany.

Literatúra:

Strassmann, P.A.: The politics of Information Management. Policy guidelines. Library of Congress Catalog Card Number 93-80110. ISBN 0-9620413-4-3.

Yourdon, E.: Byte Wars. The Impact of September 11 on Information Technology. Prentice Hall, 002, ISBN 0-13-0047725-7.

T 11 Energetická a jadrová bezpečnosť

Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	2	2	0	0	4

- globalizujúca sa svetová ekonomika mení rokmi zaužívané postupy a zasahuje do všetkých oblastí spoločenského života, s cieľom zabezpečiť ekonomický rast a zamestnanosť a tým aj rast životnej úrovne obyvateľstva, rastú požiadavky na výrobu a služby, surovinové a energetické zdroje,
- vedecko-technický pokrok síce znásobuje možnosti výroby a spotreby, ale znamená aj rastúci dopyt po surovinách a energii, vrátane dopytu po alternatívnych energetických zdrojoch,
- energia sa stáva jedným z kľúčových faktorov ekonomického rastu. Negatívne dôsledky aj krátkodobého výpadku energie nastoľujú problém energetickej bezpečnosti na druhej strane však prispievajú ku konsolidácii energetických spoločností a revitalizácii záujmu o využívanie jadrovej energetiky.

Právna úprava:
 Legislatíva Európskej únie:
 Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/54/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou,
 Smernicou Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/55/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom,
 Smernicou Európskeho parlamentu a Rady č. 2005/89/ES o opatreniach na zabezpečenie bezpečnosti dodávok el. energie a investícií do infraštruktúry,
 Smernicou Rady č. 2004/67/ES o opatreniach na zaistenie bezpečnosti dodávok zemného plynu.
 Legislatíva Slovenskej republiky:
 Zákon č. 656/2004 Z.z. o energetike a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
 Zákon č. 657/2004 Z.z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov,
 Zákonom č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov.

T 12 Ekonomická bezpečnosť

Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	2	0	0	0	2

- ekonomická bezpečnosť v procese globalizácie,
- technologický rozvoj a ekonomická bezpečnosť,
- interné faktory vplývajúce na ekonomickú bezpečnosť.

Literatúra:

STANĚK, P.: Globalizácia svetovej ekonomiky, Epos, Bratislava 1999, ISBN 80-8057-109-0
 Londák, M., Michálek, S.: 20 rokov samostatnej Slovenskej republiky, Bratislava 2013,ISBN 978-80-224-1313-8

T 13 Potravinová bezpečnosť

Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	2	0	0	0	2

- koncept zdravotnej, biologickej a potravinovej bezpečnosti, ich piliere, aktuálny stav vo svete, hlavné príčiny problémov a ich riešenie,
 - vybrané problémy v Európskej únii a v Slovenskej republike.

T 14 Vnútrotné a vonkajšie bezpečnostné hrozby pre SR

Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	2	2	0	0	4

- analýza vnútorných hrozieb pre SR,
 - analýza vonkajších hrozieb pre SR,
 - možnosti eliminácie bezpečnostných hrozieb pre SR.

Literatúra:

NOVOTNÝ, A.: Slovník medzinárodných vzťahov. MAGNET PRESS SLOVAKIA. ISBN 80-89169-01-5.
 HOFREITER, L.: Sekuritológia. AOS Liptovský Mikuláš, 2006. ISBN 80-8040-310-4.
 EICHLER, J.: Medzinárodní bezpečnost na počátku 21. století. Ministerstvo obrany ČR, 2006. ISBN 80-7278-326-2.
 Metódy analýzy a predikcie bezpečnostných hrozieb a rizík – východiská pro tvorbu prognostických scénářů. Odborný seminár. Univerzita obrany Brno Česká republika, november 2008. ISBN 978-80-7231-590-1.
 SNOW, D. M.: National security for a new era: globalization and geopolitics. Pearson Education, Inc. 2007. ISBN 0-321-38393-1.
 CAMPBELL, K. M.; O`HANLON, M. E.: Hard power: the new politics of national security. Basics Books, 2006. ISBN-13: 978-0-465-05166-3.
 Národný akčný plán boja proti terorizmu. REV 2, Bratislava, 2007.
 ŘEHÁK, FOLTÍN, STOJAR.: Vybrané aspekty soudobého terorizmu. MO ČR – AVIS 2007.
 MOCKAITIS, T., A.: The „New“ Terorism – Myths and Reality. Praeger Security.
 IVANČÍK, R. 2011. Analýza bezpečnostných hrozieb a bezpečnostného prostredia SR v ére globalizácie. In Vedecký obzor, 2011, roč. 3, č. 3, s. 32-52. ISSN 1337-9054.
 TE-SAT 2013, 2012, 2011, 2010 – EUROPOL.
 NAP boja proti terorizmu, Bratislava, máj 2005.
 NAP boja proti terorizmu REV 1, máj 2006.
 Národný akčný plán boja proti terorizmu REV 2, Bratislava 2007.
 NAP proti terorizmu na roky 2011-2014, máj 2011.
 Dokumenty EÚ na boj proti terorizmu.
 Summit NATO, Praha, 2002.
 Správa o činnosti SIS v roku 2011, <http://www.sme.sk/c/6580419/sprava-o-cinnosti-sis-v-roku-2011.html>.
 Kulich a kol., Terorizmus – destabilizujúci fenomén súčasnosti a boj proti nemu, MO SR – IOB, Bratislava, 2002.
 Eichler, J., Terorizmus a války na počátku 21. století, Univerzita Karlova v Praze, Karolinum 2007.
 Labuzík a kol., Organizácie MKM a USA v boji proti terorizmu, AOS 2011, ISBN 978-80-8040-436-9.
 Zborníky ISS, NAO.

T 15 Boj proti dezinformáciám a hybridným hrozbám

Metódy výučby:	prednáška	diskusia	seminár	cvičenie	Celkom hodín:
Rozsah výučby:	2	2	0	0	4